

Mateusz RADAJEWSKI*

 <https://orcid.org/0000-0002-7547-9197>

NADAWANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO W ŚWIETLE PRAWA O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE

Abstrakt

Przedmiot badań: Przedmiotem analiz są regulacje prawne dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego zamieszczone w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Artykuł poświęcony jest następującym zagadnieniom szczegółowym: podmiot habilitujący, warunki nadawania stopnia doktora habilitowanego oraz kwestie proceduralne. W zakresie wspomnianych warunków szczegółowym analizom poddane zostały następujące przesłanki: posiadanie stopnia doktora, posiadanie dorobku stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej instytucji, pozytywna ocena kolokwium habilitacyjnego. Podjęcie tematu nadawania stopnia doktora habilitowanego jest uzasadnione modyfikacjami, jakie – w porównaniu do poprzedniego stanu prawnego – zostały w odniesieniu do niego wprowadzone przez ustawodawcę.

Cel badawczy: Podstawowym celem badawczym jest rekonstrukcja treści normatywnej najważniejszych regulacji dotyczących nadawania stopnia doktora habilitowanego zamieszczonej w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Pozwoliło to określić, w jakim zakresie doszło do modyfikacji zasad nadawania wspomnianego stopnia naukowego w stosunku do wcześniej obowiązującego stanu prawnego.

Metoda badawcza: Przeprowadzone badania mają charakter badań podstawowych i opierają się na metodzie dogmatycznoprawnej. Materiałem badawczym były przede wszystkim odpowiednie przepisy ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jak również orzecznictwo sądów administracyjnych oraz poglądy przedstawicieli doktryny.

Wnioski: Przeprowadzone analizy pozwoliły stwierdzić, że obecne regulacje dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego zasadniczo nawiązują do rozwiązań już utrwalonych w polskiej tradycji akademickiej. Do zasadniczych zmian należy natomiast możliwość uwzględniania w dorobku podlegającym ocenie osiągnięć uzyskanych przez habilitanta przed nadaniem mu stopnia doktora, jak również przywrócenie kolokwium habilitacyjnego. W artykule została również zwrócona uwaga na niezgodność regulacji dotyczących ograniczeń w zakresie ponownego ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego z Konstytucją RP.

Słowa kluczowe: habilitacja, komisja habilitacyjna, kolokwium habilitacyjne, podmiot habilitujący, Rada Doskonałości Naukowej.

* Dr, Uniwersytet SWPS, Wydział Prawa i Komunikacji Społecznej, Katedra Prawa; e-mail: mradajewski@swps.edu.pl

1. Wstęp

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹ (dalej – p.s.w.n.) w sposób istotny zmieniła regulacje dotyczące wielu aspektów funkcjonowania polskiego środowiska naukowego. Reforma objęła również problematykę stopni i tytułów naukowych, a w szczególności stopnia doktora habilitowanego, w przypadku którego zmiany odnoszą się nie tylko do regulacji dotyczących jego nadawania, ale także katalogu uprawnień wynikających z jego posiadania. O ile jednak to drugie zagadnienie nie powinno wywoływać większych wątpliwości interpretacyjnych², o tyle nowe regulacje dotyczące nadawania wspomnianego stopnia w praktyce mogą wzbudzić liczne kontrowersje. Zasadne jest więc podjęcie refleksji naukowej na ich temat, tym bardziej, że ich stosowanie ma niebagatelne znaczenie dla całej społeczności akademickiej w Polsce.

2. Podmiot habilitujący

Przed przystąpieniem do szczegółowej analizy regulacji przesłanek nadawania stopnia doktora habilitowanego warto wskazać, które podmioty posiadają uprawnienia do prowadzenia postępowań w tej sprawie. Zgodnie z art. 218 p.s.w.n. są to wyłącznie uczelnie, instytuty PAN, instytuty badawcze oraz instytuty międzynarodowe, które w wyniku ostatniej przeprowadzonej ewaluacji jakości działalności naukowej uzyskały kategorię co najmniej „B+”. Do czasu zakończenia pierwszej ewaluacji prowadzonej na podstawie wspomnianej ustawy co do zasady prawo nadawania stopnia doktora habilitowanego posiadają podmioty, które uzyskały je na poprzednich zasadach, z tym że zamiast jednostek organizacyjnych uczelni prawo to posiadają same uczelnie. Nie dotyczy to jedynie jednostek, które nie posiadają kategorii naukowej albo w ramach ostatniej oceny jakości działalności naukowej uzyskały kategorię „C”. Ponadto ustawodawca przewidział możliwość uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego na poprzednich – nieco jednak zmodyfikowanych – zasadach, pod warunkiem, że wniosek w tej sprawie zostanie złożony do 30 czerwca 2020 r.³

¹ Dz.U., poz. 1668 ze zm.

² Nowa ustawa przede wszystkim ograniczyła zakres funkcji, do pełnienia których konieczne jest posiadanie stopnia doktora habilitowanego. W szczególności nie jest ono już wymagane do zatrudnienia na stanowisku profesora uczelni (dawniej profesora nadzwyczajnego). Nadal jednak jest ono co do zasady konieczne do pełnienia funkcji promotora lub recenzenta doktoratu oraz członka komisji w postępowaniu habilitacyjnym. Ponadto wyłącznie z osób posiadających co najmniej stopień doktora habilitowanego składa się Rada Doskonałości Naukowej (dalej – RDN).

³ Kwestie te uregulowane zostały w art. 174–176 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U., poz. 1669 (dalej – p.w.p.s.w.n.).

Stopień doktora habilitowanego nadawany jest decyzją administracyjną odpowiedniego organu podmiotu habilitującego. Zgodnie z art. 178 ust. 1 p.s.w.n. w instytucie badawczym, instytucie międzynarodowym albo instytucie PAN jest to rada naukowa, natomiast w uczelni – senat lub inny jej organ wskazany w statucie. Postulować trzeba, by uczelnie szeroko korzystały z tej możliwości, bowiem umożliwia to przekazanie omawianej kompetencji kolegium złożonemu z osób specjalizujących się w danej dyscyplinie. Warto także w tym miejscu wskazać, że wspomniane organy z racji swoich kompetencji należy kwalifikować jako organy administracji, przynajmniej w znaczeniu funkcjonalnym⁴.

3. Przesłanki nadawania stopnia doktora habilitowanego

3.1. Uwagi ogólne

Jak się wydaje, najistotniejszym zagadnieniem dotyczącym stopnia doktora habilitowanego są przesłanki jego nadawania. Zgodnie z art. 219 ust. 1 p.s.w.n. należą do nich: posiadanie stopnia doktora oraz dorobku stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny oraz wykazywanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury. Regulacja ta, choć zbliżona do poprzednio obowiązującego art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki⁵ (dalej – u.s.n.), istotnie modyfikuje część jego postanowień. Wspomniany przepis stanowił bowiem jedynie o osiągnięciach uzyskanych po nadaniu stopnia doktora, jak również nie zawierał wymogu realizowania istotnej aktywności naukowej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji.

Analiza przepisów p.s.w.n. prowadzi ponadto do wniosku, że dodatkową przesłanką nadawania stopnia doktora habilitowanego jest pozytywna ocena kolokwium habilitacyjnego. Nawiązuje to do rozwiązań zamieszczonych w u.s.n. przed 1 października 2011 r.⁶

⁴ Por. **M. Sieniuc**, *Jednostka w postępowaniach w sprawach nadania stopnia i tytułu naukowego. Studium z prawa administracyjnego procesowego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019, s. 50.

⁵ Dz.U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.

⁶ To jest do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U., nr 84, poz. 455.

3.2. Posiadanie stopnia doktora

Pierwsza z wymienionych wyżej przesłanek nie powinna budzić większych wątpliwości. Posiadanie stopnia doktora jest bowiem warunkiem formalnym, którego spełnianie jest łatwo weryfikowalne. Pewne problemy może jedynie wywoływać ustalenie, czy konieczne jest posiadanie stopnia doktora w tej samej dyscyplinie, w której dana osoba ubiega się następnie o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Ustawa *expressis verbis* nie określa takiego wymogu, a praktyka – powstała na gruncie poprzednich, analogicznych regulacji ustawowych – potwierdza, że nie jest to konieczne⁷. Należałoby jednak rozważyć jej zmianę. Do pewnego stopnia przeczy ona bowiem hierarchii obu stopni, jak i czyni z omawianego wymogu charakter wyłącznie formalny, abstrahujący od roli doktoratu, który co prawda potwierdza status naukowca, ale poświadcza odpowiednie kompetencje jedynie w określonym zakresie⁸. Zasadne byłoby więc, żeby ustawodawca jasno określił, że omawiany wymóg dotyczy posiadania stopnia doktora w tej samej dyscyplinie, dla której rozwoju habilitant wniósł znaczny wkład.

W zakresie analizowanego warunku konieczne jest też określenie skutków, jakie dla nadania stopnia doktora habilitowanego wywołuje następcze uchylene lub stwierdzenie nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora, o czym mowa jest w art. 194 i 195 p.s.w.n. Jak się wydaje, na skutek takiego zdarzenia konieczne jest – w zależności od okoliczności – albo wznowienie postępowania habilitacyjnego na podstawie art. 225 p.s.w.n.⁹ i uchylene decyzji o nadaniu także tego stopnia, albo stwierdzenie nieważności takiej decyzji¹⁰.

⁷ Przykładowo: prof. dr hab. Honorata Korpikiewicz uzyskała stopień doktora w dyscyplinie nauki fizyczne, a następnie stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia (https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=32011&_k=ceqmcz; stan na 21.08.2019 r.).

⁸ Zob. M. Sieniuc, *op. cit.*, s. 93.

⁹ Przepis ten – poprzez odesłanie do art. 194 p.s.w.n. – pozwala na wznowienie takiego postępowania w przypadku zaistnienia przyczyn wznowienia postępowania administracyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.; dalej – k.p.a.). W omawianym przypadku zastosowanie miałyby art. 145 § 1 pkt 8 k.p.a., który stanowi o wznowieniu postępowania, w przypadku gdy decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję, która następnie została uchylona. Co istotne, zgodnie z art. 146 § 1 k.p.a., przesłanka ta może mieć zastosowanie tylko w ciągu pięciu lat od doręczenia lub ogłoszenia decyzji.

¹⁰ Przepisy p.s.w.n. nie dają jasnej odpowiedzi na pytanie, czy w odniesieniu do decyzji o nadaniu stopnia naukowego zastosowanie ma ogólna reguła, że stwierdzenie nieważności decyzji, na której opierała się kolejna decyzja, skutkuje stwierdzeniem nieważności także tej drugiej decyzji na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., tj. jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa

3.3. Posiadanie dorobku stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Jak już zostało wspomniane, kolejną przesłanką nadawania stopnia doktora habilitowanego jest posiadanie dorobku stanowiącego znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny. Kryterium to zostało uszczegółowione w art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n., zgodnie z którym we wspomnianym dorobku musi znaleźć się co najmniej jedna monografia wydana przez wydawnictwo zamieszczone w wykazie ogłoszonym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej – MNiSW)¹¹ lub co najmniej jeden cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania ujęte były w wykazie MNiSW opracowanym na podstawie p.s.w.n.¹², lub jedno zrealizowane osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne. Ustawodawca w art. 219 ust. 2 p.s.w.n. zastrzegł przy tym, że omawianym osiągnięciem może być również część pracy zbiorowej, pod warunkiem jednak, że stanowi ona indywidualny wkład habilitanta.

Kryterium znacznego wkładu w rozwój danej dyscypliny jest pojęciem nieostrym i podlega ocenie podmiotów biorących udział w postępowaniu

(zob. uchwała NSA z dnia 13 listopada 2002 r., I OPS 2/12, ONSAiWSA 2013/1, poz. 1). Wynika to z faktu, że w art. 195 p.s.w.n. ustawodawca uregulował nieznaną k.p.a. przesłankę stwierdzenia nieważności w postaci plagiatu (zob. **H. Izdebski, J.M. Zieliński**, *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 322–323). Nie wydaje się jednak, by w ten sposób wyłączył on stosowanie pozostałych przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej określonych w art. 156 k.p.a. W ten sposób doszłoby bowiem do absurdalnej sytuacji, w której decyzje o nadaniu stopnia naukowego, dotknięte wadami, o których mowa we wskazanym przepisie, nie mogłyby zostać w ogóle usunięte z obrotu prawnego, bowiem w ich przypadku nie można byłoby również zastosować instytucji wznowienia postępowania.

¹¹ Jak stanowi art. 179 ust. 6 pkt 2 p.w.p.s.w.n., w postępowaniach wszczętych do 31 grudnia 2020 r. szczególnym osiągnięciem może być także monografia wydana uprzednio przez wydawnictwo zamieszczone następnie we wspomnianym wykazie, jak również monografia wydana przez jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte w tym wykazie (w praktyce dotyczy to przede wszystkim wydawnictw wydziałowych uczelni, które zostały uwzględnione w wykazie ministerialnym).

¹² W przypadku postępowań wszczętych do 31 grudnia 2020 r. – zgodnie z art. 179 ust. 6 pkt 1 p.w.p.s.w.n. – w skład cyklu artykułów mogą wchodzić również artykuły opublikowane w poprzednich latach w czasopiśmie i materiałach ujętych we wspomnianym wykazie, jak również w czasopiśmie zamieszczonych w poprzednim wykazie MNiSW, pod warunkiem, że znajdowały się one w jego częściach „A” lub „C” albo za publikację w nich przyznawano co najmniej 10 punktów.

habilitacyjnym, a zwłaszcza recenzentów. Ze względu na specyfikę poszczególnych dyscyplin naukowych i artystycznych niemożliwe jest nawet przybliżone zdefiniowanie tego pojęcia. Wskazać jedynie można, że ma ono charakter ilościowo-jakościowy. Tym samym za dorobek stanowiący znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny może być uznawany tylko taki dorobek, który jednocześnie jest odpowiednio obszerny oraz prezentuje dostateczny poziom merytoryczny. Kryteria te do pewnego stopnia mogą się jednak kompensować – bardzo wysoki poziom osiągnięć może uzasadniać ich relatywnie mniejszą liczbę, podobnie jak obszerny dorobek pozwala na pozytywną ocenę habilitanta mimo przeciętnego poziomu jego badań. Mechanizm ten może jednak działać tylko do pewnego stopnia, zwłaszcza w drugim z wymienionych przypadków. Trudno bowiem za znaczny wkład w rozwój dyscypliny uznawać nawet bardzo imponujący objętościowo dorobek, który jednak charakteryzuje się niskim poziomem merytorycznym.

Warto w kontekście powyższych rozważań zwrócić uwagę, że w art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n. jest mowa o wkładzie w rozwój określonej dyscypliny. Przesądza to o tym, że dorobek habilitanta może dotyczyć różnych specjalności. Nie wydaje się jednak, by mógł on być pod względem tematycznym skrajnie różnorodny. Brak koncentracji na określonej specjalności w zasadzie bowiem implikuje, że odkrycia habilitanta mają charakter przyczynkarski, a takie trudno uznać za stanowiące znaczny wkład w rozwój nauki.

W odniesieniu do poszczególnych przesłanek szczegółowych, opisanych w art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n., pewnego wyjaśnienia wymaga definicja cyklu artykułów powiązanych tematycznie. Przez „cykl”, zgodnie z definicją słownikową, należy rozumieć „szereg utworów [...] tworzących całość”¹³. Artykuły opublikowane przez habilitanta muszą więc pozostawać ze sobą w ścisłym związku, tak by łącznie mogły zostać uznane za ekwiwalent monografii. Nie muszą jednak odpowiadać jej w ścisłym tego słowa znaczeniu, to znaczy, że nie jest konieczne, by po złożeniu mogły zostać wydane jako monografia¹⁴. Wspomniana ekwiwalencja powinna bowiem przede wszystkim ujawniać się w analogicznym nakładzie pracy oraz wpływie na rozwój nauki.

Użyte przez ustawodawcę pojęcie „cyklu”, jak się wydaje, wyznacza pewne ramy, dotyczące rozmiarów omawianego osiągnięcia, wymaganego do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. By dany zbiór artykułów uznać za „cykl”,

¹³ <https://sjp.pwn.pl/sjp/cykl;2553958.html>; stan na 20.08.2019 r.

¹⁴ Zob. **K. Ślebzak**, *Jednotematyczny cykl publikacji jako przesłanka nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych*, Państwo i Prawo 2013/7, s. 35.

musi bowiem ich być odpowiednio dużo¹⁵. Nawiązuje to także do wskazanej wyżej konieczności, by omawiany cykl – również swoimi rozmiarami – porównywalny był z monografią.

Pewnego wyjaśnienia wymaga warunek, zgodnie z którym artykuły, stanowiące cykl mający być podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego, powinny być „powiązane tematycznie”. By zwrotowi temu nadać racjonalne znaczenie, należy przyjąć, że wspólny wszystkim artykułom temat musi być dostatecznie konkretny i – odpowiednio do stopnia rozwoju danej dyscypliny – szczegółowy¹⁶. Wiąże się to także z faktem, że skoro z definicji cyklu wynika, że powinien on stanowić pewną całość, wykluczone jest, by miał on charakter fragmentaryczny i nie odnosił się do całości poświęconego mu zagadnienia.

Wskazane powyżej warunki nadawania stopnia doktora habilitowanego nawiązują do poprzednio obowiązujących w tym zakresie regulacji. W przeciwieństwie do nich p.s.w.n. nie powtarza jednak wymogu, by dorobek stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny uzyskany został po nadaniu stopnia doktora. Niesie to za sobą istotne konsekwencje normatywne. Oznacza to bowiem, że badanie, czy habilitant wniósł znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny, następuje z uwzględnieniem całego jego dorobku, a zatem obejmującego także osiągnięcia sprzed nadania stopnia doktora, jak również samą pracę doktorską, jeżeli została opublikowana. Regulacja taka stanowi więc złagodzenie warunków ubiegania się o stopień doktora habilitowanego¹⁷. Dotyczy to zwłaszcza osób, które od początku swojej kariery wykazywały się istotną aktywnością naukową.

Podkreślenia wymaga, że w art. 219 ust. 1 p.s.w.n. w żaden sposób nie wyróżnia się osiągnięć uzyskanych po nadaniu stopnia doktora. Oznacza to, że w postępowaniu habilitacyjnym cały dorobek kandydata musi być oceniany jednolicie. W konsekwencji podmioty biorące w nim udział, a zwłaszcza recenzenci, powinni tak samo wnikliwie zbadać aktywność naukową habilitanta sprzed uzyskania przez niego stopnia doktora, jak ma to miejsce w odniesieniu do dorobku podoktorskiego.

¹⁵ Próbuując ustalić w tym zakresie jakąś konkretną normę, wydaje się, że absolutnie minimalną liczbą byłyby cztery artykuły.

¹⁶ Przykładowo, w naukach prawnych jest więc wykluczone, by związek tematyczny poszczególnych części cyklu polegał wyłącznie na tym, że odnoszą się one wszystkie do jednej dziedziny prawa (np. prawa karnego) – por. *ibidem*, s. 35.

¹⁷ Trudno bowiem byłoby twierdzić, że ustalenie, czy dany dorobek miał znaczny wpływ na rozwój danej dyscypliny, mogło być zależne od okresu, w jakim powstawał.

Zaprezentowane powyżej ustalenia prowadzą również do wniosku, że w wyjątkowych wypadkach do uzyskania stopnia doktora habilitowanego nie będzie konieczne znaczne powiększenie dorobku posiadanego przed uzyskaniem stopnia doktora. Odrzucić natomiast należy taką interpretację omawianych przepisów, która pozwalałaby na to, by to rozprawa doktorska służyła za osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a–c p.s.w.n. Celem tego przepisu jest bowiem ustanowienie wymogu, by w dorobku habilitanta znalazło się pewne szczególne osiągnięcie, będące odpowiednikiem znanej wcześniej regulacjom rozprawy habilitacyjnej. Skoro jednocześnie osobnym warunkiem ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest uprzednie posiadanie stopnia doktora, przyjąć trzeba, że ta sama praca nie może służyć jako podstawa nadania obu stopni. Nie ma natomiast przeciwwskazań, by wspomniane szczególne osiągnięcie znajdowało się w dorobku habilitanta już przed uzyskaniem stopnia doktora¹⁸.

3.4. Wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej instytucji

Kolejną przesłanką ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest wykazywanie się „istotną aktywnością naukową lub artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej” (art. 219 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n.). W istocie zawiera ona dwa osobne, choć powiązane ze sobą warunki: wykazywanie się aktywnością naukową, która ma charakter „istotny”, oraz realizowanie jej w więcej niż jednej jednostce. Oba te kryteria muszą zostać spełnione łącznie.

Ustawodawca nie wskazuje, jakie konkretnie działania mieszczą się w pojęciu aktywności naukowej. Obejmuje ono więc wszelką działalność habilitanta, która ma wpływ na rozwój nauki, a zatem polega na uczestnictwie w dyskursie naukowym, przede wszystkim poprzez prowadzenie i ogłaszanie wyników badań. Należą do niej zatem m.in. wszelkie publikacje naukowe, uczestnictwo w konferencjach, jak również recenzowanie badań innych naukowców. Działalnością naukową nie jest natomiast aktywność dydaktyczna, popularyzatorska lub *stricte* organizacyjna. W związku z tym działania podejmowane w tych obszarach nie powinny być brane pod uwagę przy nadawaniu stopnia doktora habilitowanego¹⁹.

¹⁸ Z tego względu w skrajnych wypadkach nadanie stopnia doktora habilitowanego może nawet nastąpić na podstawie dorobku, który kandydat posiadał już w dniu nadania mu stopnia doktora.

¹⁹ Wniosek ten nie był równie oczywisty w poprzednim stanie prawnym, bo choć działalność pozanaukowa nie była wymieniona wśród kryteriów nadawania stopnia doktora habilitowanego, to jednocześnie ustawodawca w art. 16 ust. 4 u.s.n. nakazywał takie określenie w drodze

Sama przesłanka istotnej aktywności naukowej budzić może pewne wątpliwości. Wydaje się ona bowiem w zasadzie mieścić w treści warunku posiadania dorobku stanowiącego znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny. W zasadzie trudno byłoby bowiem zgromadzić taki dorobek bez istotnej aktywności naukowej²⁰. Jedyne wyjątkowo, gdy spełnia on ustawowe wymogi w minimalnym stopniu, a powstawał w ciągu bardzo wielu lat, zasadne mogłoby być uznanie, że habilitant nie wykazywał się aktywnością naukową, która miałaby charakter istotny.

Z powyższych względów podstawowe znaczenie w obecnie obowiązującej regulacji posiada drugi ze wskazanych elementów, tj. realizowanie aktywności naukowej w więcej niż jednej instytucji. Kryterium to niewątpliwie ma zachęcać badaczy do mobilności, co samo w sobie należy zaaprobować. Wydaje się jednak, że właściwsze byłoby wprowadzenie go w życie z pewnym opóźnieniem, tak by nie stał on na przeszkodzie do uzyskania stopnia doktora habilitowanego osobom, które rozpoczynając karierę, planowały jej rozwój w oparciu o poprzednio obowiązujące warunki, co doprowadziło do podjęcia przez nich decyzji życiowych uniemożliwiających lub przynajmniej znacznie utrudniających jego spełnienie. Wydaje się, że w tym kontekście zasadne jest stwierdzenie, że omawiana regulacja, ze względu na brak przynajmniej kilkuletniego okresu przejściowego, narusza zasadę ochrony rodziny, o której mowa w art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.²¹ (dalej – Konstytucja RP). W praktyce może ona bowiem pogarszać sytuację prawną osób, które w przeszłości, nie mogąc wówczas znać ich konsekwencji, zaciągnęły zobowiązania rodzinne wpływające negatywnie na ich mobilność.

W celu zrekonstruowania treści omawianej przesłanki konieczne jest przede wszystkim rozstrzygnięcie, co oznacza, że aktywność naukowa podejmowana jest w danej instytucji. Jak się wydaje, oznacza to, że jest ona podejmowana na podstawie związków organizacyjnych z danym podmiotem. Tylko bowiem zmiana w zakresie tych związków może być określana mianem mobilności kadry naukowej w ścisłym tego słowa znaczeniu. Mogą one objawiać się nie tylko poprzez zatrudnienie, ale również np. przez przebywanie w danym miejscu na stażu naukowym. Nie jest natomiast działalnością naukową podejmowaną w danej instytucji – w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n. – samo uczestnictwo w konferencji

rozporządzenia kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, by uwzględniły one m.in. dorobek dydaktyczny i popularyzatorski.

²⁰ Zob. **K. Ślebzak**, *op. cit.*, s. 37. Prawdopodobnie ta co najwyżej nie zachodzi w drugą stronę, ale z punktu widzenia przedmiotu niniejszego artykułu nie ma to znaczenia.

²¹ Dz.U., nr 78, poz. 483 ze zm.

organizowanej w niej albo gościnne wygłaszanie w niej wykładów. Aktywności te nie wytwarzają bowiem łączności instytucjonalnej z danym podmiotem, a działalność taka jest w swej istocie podejmowana w podmiocie, który naukowiec reprezentuje, a nie w którym gości.

Choć ustawodawca nie wymaga, by działalność w każdej instytucji – rozpatrywana osobno – miała charakter istotny, to jednak konieczne jest, by aktywność podejmowana w innym podmiocie niż podstawowe miejsce jej prowadzenia miała charakter realny, a nie pozorny. Nie spełnia więc wymogów ubiegania się o stopień doktora habilitowanego osoba, która np. była zatrudniona w dwóch podmiotach, ale tylko w jednym z nich prowadziła badania naukowe. Nie jest natomiast konieczne, by aktywność w poszczególnych instytucjach pozostawała w jakiegokolwiek proporcji w stosunku do całego dorobku naukowego. Jest zatem dopuszczalne nadanie stopnia doktora habilitowanego osobie, której dorobek niemal w całości powstał w jednym podmiocie.

Ustawodawca w art. 219 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n. wskazał, że aktywność naukowa habilitanta powinna być podejmowana w więcej niż jednej instytucji, w szczególności zagranicznej. W ten sposób dał on wyraz swoim preferencjom, że w toku oceny danej kandydatury doświadczenie w ośrodkach zagranicznych powinno być szczególnie doceniane. Nie niesie to jednak za sobą istotnych skutków praktycznych. Prowadzenie badań zagranicą samo w sobie nie wpływa bowiem na „istotność” aktywności naukowej, gdyż ta co najwyżej może zależeć od poziomu danego ośrodka, nie zaś wyłącznie jego zagraniczności. Natomiast jeżeli działalność habilitanta jest „istotna”, to nie ma znaczenia, czy którykolwiek z ośrodków, w którym była ona podejmowana, jest położony za granicą. W szczególności oznacza to, że – niezależnie od poziomu umiędzynarodowienia danej dyscypliny – nie ma podstaw do odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego wyłącznie na tej podstawie, że kandydat nie posiada doświadczenia naukowego zdobytego za granicą. Byłoby to możliwe tylko przy uznaniu, że brak takiego doświadczenia w sposób konieczny implikuje nieistotność aktywności naukowej. Wydaje się jednak, że w żadnej dyscyplinie naukowej taka prawidłowość nie zachodzi²².

W art. 219 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n. nie wskazuje się, by istotna aktywność naukowa, stanowiąca podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego, miała

²² Podkreślenia wymaga, że w tym miejscu jest mowa jedynie o aktywności realizowanej w zagranicznej instytucji, nie zaś o aktywności międzynarodowej, gdyż ta może być realizowana również w polskich uczelniach czy instytutach. W zależności od dyscypliny jej brak może oznaczać nieistotność działalności naukowej, a nawet świadczyć o braku znaczącego wpływu na rozwój nauki.

być realizowana wyłącznie po nadaniu stopnia doktora. Ocenie podlega więc całokształt działalności naukowej habilitanta podejmowanej przez niego od początku kariery. W szczególności oznacza to, że dla spełnienia kryterium wykazywania się przez niego aktywnością w więcej niż jednym ośrodku wystarczające jest, by uzyskał on stopień doktora w innej instytucji niż następnie podjął zatrudnienie.

3.5. Pozytywna ocena kolokwium habilitacyjnego

Jak już zostało wskazane, analiza przepisów p.s.w.n. pozwala stwierdzić, że ustawodawca przewidział jeszcze jedną przesłankę nadawania omawianego stopnia naukowego, tj. pozytywną ocenę kolokwium habilitacyjnego. Jest to warunek specyficzny, bowiem został uregulowany poza art. 219 p.s.w.n., a ponadto ma on zastosowanie tylko w niektórych postępowaniach.

Zaliczenie pozytywnej oceny kolokwium do przesłanek nadawania stopnia doktora habilitowanego jest efektem wykładni art. 221 ust. 9 p.s.w.n., w którym jest mowa o jego przeprowadzaniu przez komisję. Jego przebieg nie może bowiem z natury rzeczy wpływać na ocenę spełniania przez habilitanta kryteriów, o których mowa w art. 219 p.s.w.n. Ta bowiem uzależniona jest wyłącznie od jego uprzedniej aktywności naukowej. By więc nadać racjonalny sens tej instytucji, przyjąć należy, że może ona oddziaływać na ostateczny wynik postępowania, mimo iż nie ma wpływu na spełnianie przez habilitanta omówionych wyżej kryteriów. Tym samym pozytywna ocena kolokwium jest osobnym warunkiem, jaki musi on spełnić.

Jak zostało wspomniane, kolokwium habilitacyjne nie ma jednak charakteru obligatoryjnego. Wynika to z treści art. 221 ust. 9 p.s.w.n., który stanowi: „Komisja habilitacyjna może przeprowadzić kolokwium habilitacyjne w zakresie osiągnięć naukowych albo artystycznych osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. Kolokwium przeprowadza się w przypadku osiągnięć w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych”. Choć redakcja tego przepisu może wywoływać pewne wątpliwości, należy go rozumieć w ten sposób, że kolokwium może być przeprowadzone w każdym przypadku, natomiast w odniesieniu do ubiegania się o stopień w naukach, o których mowa w zdaniu drugim, jest ono obligatoryjne²³. Wynika to z faktu, że w zdaniu

²³ Podobnie, choć bez szerszego uzasadnienia – zob. **H. Izdebski, J.M. Zieliński**, *op. cit.*, s. 357; **M. Sieniuc**, *op. cit.*, s. 128. Odmienne stanowisko zajęto w: **M. Jarentowski**, *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, Przegląd Prawa Publicznego 2018/11, s. 16.

pierwszym jest mowa o osiągnięciach artystycznych, a te niewątpliwie pozostają poza sferą nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych.

Warto wskazać, że powyższa norma jest niespójna z treścią art. 221 ust. 10 zdanie 3 p.s.w.n., który stanowi, że uchwała komisji zawierająca opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego musi być negatywna, jeżeli co najmniej dwie recenzje są negatywne. Ponadto, uchwała o takiej treści *de facto* kończy postępowanie, bowiem, zgodnie z art. 221 ust. 12 zdanie 2, jest wiążąca dla podmiotu habilitującego. Oznacza to, że negatywne stanowisko dwóch recenzentów zgłoszone przed kolokwium przesądza o negatywnym wyniku całego postępowania. Przeprowadzanie wspomnianego kolokwium w takich okolicznościach byłoby bezprzedmiotowe i stanowiło przejaw zbędnego formalizmu. W związku z tym, odwołując się do reguł wykładni funkcjonalnej, przyjąć trzeba, że w omawianym przypadku nie jest to konieczne, nawet jeśli postępowanie dotyczyło nadania stopnia w zakresie nauk humanistycznych, społecznych lub teologicznych.

Kolokwium przeprowadza wyłącznie komisja habilitacyjna. To także ona decyduje o jego zorganizowaniu w przypadku, gdy jest to fakultatywne. Skoro przeprowadza się je „w zakresie osiągnięć”, pytania zadawane w jego toku nie mogą wykraczać poza zakres zagadnień ściśle związanych z aktywnością naukową kandydata. Komisja nie podejmuje osobnej uchwały o przyjęciu kolokwium, lecz swoje stanowisko na temat jego wyników przedstawia w końcowej uchwale, zawierającej opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

4. Aspekty proceduralne

W p.s.w.n. oprócz przesłanek nadawania stopnia doktora habilitowanego określone zostały także zasadnicze kwestie dotyczące postępowania w tej sprawie. Regulacje odnoszące się do tego zagadnienia co do zasady nie powinny wywoływać poważniejszych wątpliwości interpretacyjnych. Warto jednak wskazać, że także w tym zakresie ustawodawca dokonał pewnych modyfikacji wcześniejszego stanu prawnego.

Analizowane postępowanie inicjuje zawsze sam zainteresowany, który składa wniosek do podmiotu habilitującego za pośrednictwem RDN, która bada go pod względem formalnym, a następnie przesyła do właściwego adresata. Wskazany we wniosku podmiot habilitujący może w ciągu czterech tygodni nie wyrazić

Autor ten twierdzi bowiem, że o interpretacji omawianego przepisu będzie mógł zdecydować podmiot habilitujący.

zgody na przeprowadzenie postępowania. W takim wypadku zwraca on wniosek, a RDN niezwłocznie wskazuje inny podmiot habilitujący, który jest zobowiązany dokończyć procedurę. Norma ta ma charakter gwarancyjny, ponieważ daje habilitantowi pewność, że postępowanie w jego sprawie zostanie przeprowadzone²⁴.

Wszczęcie postępowania habilitacyjnego w pierwszej kolejności skutkuje powołaniem komisji habilitacyjnej, która składa się z siedmiu osób. Przewodniczącego i trzech recenzentów wskazuje RDN, przy czym ci drudzy, zgodnie z art. 240 p.s.w.n., wyznaczani są w drodze losowania spośród grupy dziewięciu kandydatów wyselekcjonowanych uprzednio przez zespół RDN. Pozostałych członków komisji (w tym sekretarza oraz ostatniego recenzenta) wybiera podmiot habilitujący. Ustawodawca bezwzględnie wymaga, by przewodniczący oraz recenzenci nie byli zatrudnieni w podmiocie habilitującym, natomiast pozostali członkowie komisji powinni być jego pracownikami. Osoby wskazane przez RDN nie mogą ponadto pochodzić z tej samej instytucji co habilitant.

Zgodnie z art. 221 ust. 4 i 5 p.s.w.n. wszyscy członkowie komisji muszą posiadać co najmniej stopień doktora habilitowanego. W przypadku przewodniczącego i recenzentów wymaga się dodatkowo aktualnego dorobku oraz uznanej renomy²⁵. Wyjątkowo recenzentem może być osoba niespełniająca powyższych kryteriów, pod warunkiem, że jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej i posiada znaczący dorobek w zakresie zagadnień związanych z osiągnięciami habilitanta. Nie może nim natomiast być bezwzględnie osoba, która w ciągu ostatnich pięciu lat dwukrotnie nie dochowała ustawowego terminu na sporządzenie recenzji²⁶.

Kolejnym etapem analizowanego postępowania jest przygotowanie recenzji, co powinno nastąpić w ciągu ośmiu tygodni. Następnie komisja podejmuje uchwałę w przedmiocie opinii w sprawie nadania stopnia, której podjęcie w omówionych powyżej przypadkach poprzedzone jest kolokwium habilitacyjnym. Jak już zostało wspomniane, uchwała komisji powinna być negatywna, jeśli co najmniej połowa recenzji miała taki charakter²⁷. Co istotne, w odwrotną

²⁴ Zob. **M. Sieniuć**, *op. cit.*, s. 137.

²⁵ Choć ustawa nie określa tego wprost, aktualność zachowuje stanowisko NSA, przyjęte w poprzednim stanie prawnym, zgodnie z którym recenzenci, jeśli to tylko możliwe, powinni być specjalistami w zakresie zagadnień ściśle związanych z dorobkiem habilitanta (zob. wyrok NSA z 7 października 2014 r., I OSK 1423/14 wraz z głosem aprobowującym **A. Jakubowskiego**, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015/7–8, s. 1055 i n.).

²⁶ Przyjąć jednak trzeba, że dotyczy to tylko sytuacji, w których zwłoka jest nieusprawiedliwiona – zob. **H. Izdebski**, **J.M. Zieliński**, *op. cit.*, s. 358.

²⁷ Warto zwrócić uwagę, że skoro negatywna uchwała komisji jest wiążąca dla podmiotu habilitującego, ustawodawca wprowadził w ten sposób wyjątek od zasady niezwiązania organu

stronę prawidłowość ta nie zachodzi, co oznacza, że komisja może nie zgodzić się z pozytywną częścią recenzji, jak też negatywnie ocenić samo kolokwium habilitacyjne.

Wspomniana uchwała w ciągu sześciu tygodni od sporządzenia recenzji przekazywana jest właściwemu organowi podmiotu habilitującego, który w terminie miesiąca podejmuje decyzję w sprawie nadania stopnia. Jak również zostało już wskazane, nie może ona mieć pozytywnego charakteru, jeżeli opinia komisji była negatywna²⁸. Od decyzji odmownej przysługuje odwołanie do RDN, które należy wnieść w terminie trzydziestu dni. Organ podmiotu habilitującego przekazuje odwołanie wraz ze swoją opinią w terminie trzech miesięcy²⁹. W razie uwzględnienia odwołania RDN uchyla uchwałę podmiotu habilitującego i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia do tego samego lub innego podmiotu.

Największe kontrowersje w odniesieniu do zagadnień proceduralnych mogą wywoływać art. 221 ust. 13 oraz art. 224 ust. 2 p.s.w.n., które przewidują ograniczenia w zakresie ponownego inicjowania postępowania habilitacyjnego. Zgodnie z pierwszym z tych przepisów cofnięcie wniosku po powołaniu komisji habilitacyjnej skutkuje niemożnością zarówno ubiegania się o stopień doktora habilitowanego przez okres dwóch lat, jak również wszczęcia kolejnego postępowania na podstawie tego samego wniosku w innym podmiocie, przy czym, skoro pierwszy zakaz ma charakter ogólny, drugi ma w praktyce zastosowanie dopiero po jego wygaśnięciu. Z kolei zgodnie z art. 224 ust. 2 p.s.w.n. w przypadku, w którym na skutek odwołania RDN podtrzymała negatywną decyzję podmiotu habilitującego, wszczęcie kolejnego postępowania habilitacyjnego w sprawie tej samej osoby jest możliwe po upływie dwóch lat lub – w przypadku znaczącego zwiększenia dorobku³⁰ – po upływie dwunastu miesięcy.

administracji opinią biegłego – por. **A. Jakubowski**, *Eksperci w prawie nauki jako biegli w postępowaniu administracyjnym*, w: **A. Wiktorowska, A. Jakubowski** (red.), *Prawo nauki. Zagadnienia wybrane*, LexisNexis, Warszawa 2014, s. 295–296.

²⁸ Także i w tym wypadku nie ma przeszkód, by odpowiedni organ podmiotu habilitującego nie podzielił pozytywnej oceny członków komisji (zob. **M. Jarentowski**, *op. cit.*, s. 16). Oznacza to, że jego członkowie mają prawo do samodzielnej weryfikacji spełniania przez habilitanta stawianych mu przez ustawę kryteriów (por. **J.P. Tarno**, *Rola odpowiedniego stosowania przepisów k.p.a. w postępowaniach w sprawach stopni naukowych (wybrane zagadnienia)*, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego* 2011/6, s. 25–26).

²⁹ Choć ustawa *expressis verbis* o tym nie stanowi, na etapie tym dopuszczalna jest zmiana uchwały przez sam organ podmiotu habilitującego w trybie art. 132 § 1 k.p.a. (zob. wydany w odniesieniu do obowiązujących dotychczas analogicznych regulacji ustawowych wyrok WSA w Warszawie z 22 czerwca 2016 r., II SA/Wa 376/16, Lex nr 2097583).

³⁰ O spełnianiu tego kryterium decyduje RDN na etapie wstępnej kontroli wniosku (odmiennie – zob. **H. Izdebski, J.M. Zieliński**, *op. cit.*, s. 360).

Zestawienie obu przywołanych przepisów prowadzi do wniosku, że okres karencji w zakresie możliwości ponownego złożenia wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego z niezrozumiałych względów nie obejmuje osób, które, otrzymawszy negatywną decyzję od podmiotu habilitującego, nie odwołały się od niej do RDN³¹. Jest to oczywista luka aksjologiczna, naruszająca konstytucyjną zasadę równości. Prowadzi ona bowiem do wyraźnej dyskryminacji osób korzystających ze swojego ustawowego uprawnienia do odwołania się od decyzji podmiotu habilitującego, które stanowi formę realizacji przewidzianego w art. 78 Konstytucji RP prawa do dwuinstancyjności postępowania. Ponadto należy uznać, że w demokratycznym państwie prawnym kategorycznie zabronione jest tworzenie przez ustawodawcę konstrukcji opartych na dylematach charakterystycznych dla teorii gier, w których obywatel, korzystając ze swoich uprawnień, jednocześnie ryzykuje pogorszeniem swojej sytuacji prawnej.

5. Podsumowanie

Poczynione powyżej refleksje skłaniają do sformułowania kilku wniosków końcowych. Przede wszystkim należy zauważyć, że obecne regulacje dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego w zasadniczych zrębach nawiązują do rozwiązań już utrwalonych w polskiej tradycji akademickiej. Postawę taką należy zaaprobować, stanowi ona bowiem wyraz roztropnego podejścia do reform polskiej nauki.

W zakresie przesłanek ubiegania się o stopień doktora habilitowanego na szczególną aprobatę zasługuje wprowadzenie możliwości uwzględniania w dorobku podlegającym ocenie osiągnięć uzyskanych przez habilitanta przed nadaniem mu stopnia doktora. Poprzednie regulacje obowiązujące w tym zakresie miały bowiem charakter jawnie dyskryminujący – nakazywały skrajnie odmiennie traktować porównywalne dorobki naukowe tylko na podstawie tego, w jakim czasie, względem nadania ich posiadaczom stopnia doktora, zostały zgromadzone. Mogło to powodować, że nawet wybitne osiągnięcia naukowe, uzyskane jednak przed uzyskaniem pierwszego stopnia naukowego, w postępowaniu habilitacyjnym nie miały żadnego znaczenia. Z tego względu wskazana regulacja likwiduje też hipotetyczny problem odkładania na dalsze etapy kariery ambitniejszych przedsięwzięć naukowych, co powinno korzystnie wpłynąć na rozwój nauki jako takiej.

³¹ Warto jednak wskazać, że podobne rozwiązanie przewidziane było w art. 21 ust. 3 u.s.n.

Na negatywną ocenę zasługują regulacje dotyczące kolokwium habilitacyjnego. Wydają się one bowiem nieprzemyślane, zwłaszcza w zakresie relacji kolokwium do innych kryteriów ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Niejasne jest też, dlaczego tylko w niektórych dziedzinach nauki uznane zostało ono za niezbędne, jak również dlaczego w pozostałych dziedzinach, choć uznaje się je za przydatne, pozwala się na rezygnację z niego.

Rozwiązania proceduralne dotyczące analizowanego zagadnienia należy generalnie zaakceptować. W szczególności dotyczy to zwiększenia liczby recenzentów, sposobu ich wybierania, jak również warunków im stawianych (zwłaszcza w zakresie powiązań instytucjonalnych z habilitantem). Na pozytywną ocenę zasługuje też wprowadzenie okresu karencji w odniesieniu do inicjowania kolejnych postępowań habilitacyjnych dla osób, które – przewidując negatywną decyzję w swojej sprawie – decydują się na cofnięcie wniosku. Na jednoznaczną krytykę zasługuje natomiast rozwiązanie, które analogicznym okresem karencji każe wyłączenie te osoby, które, otrzymawszy negatywną decyzję od podmiotu habilitującego, postanowiły się od niej odwołać.

Kończąc rozważania na temat nowych regulacji dotyczących nadawania stopnia doktora habilitowanego, wskazać należy, że podstawową zmianą wprowadzoną przez ustawodawcę jest zaostrenie warunków ubiegania się o ten stopień. Wynika to z faktu dodania kryterium mobilności, przywrócenia kolokwium habilitacyjnego oraz zwiększenia liczby recenzentów. Niemniej jednak dopiero praktyka pokaże, czy w istocie regulacje te doprowadzą do wzrostu poziomu habilitacji, a w konsekwencji znaczenia i renomy stopnia doktora habilitowanego.

Bibliografia

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U., nr 78, poz. 483 ze zm.
Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. z 2018 r., poz. 2096.
Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz.U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.
Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U., nr 84, poz. 455.
Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U., poz. 1669.
Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U., poz. 1668 ze zm.

Opracowania

- Izdebski H., Zieliński J.M.**, *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
- Jakubowski A.**, *Eksperci w prawie nauki jako biegli w postępowaniu administracyjnym*, w: A. Wiktorowska, A. Jakubowski (red.), *Prawo nauki. Zagadnienia wybrane*, LexisNexis, Warszawa 2014, s. 285–306.
- Jakubowski A.**, *Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 października 2014 r., I OSK 1423/14*, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2015/7–8, s. 1055–1072.
- Jarentowski M.**, *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, *Przegląd Prawa Publicznego* 2018/11, s. 7–23.
- Sieniuc M.**, *Jednostka w postępowaniach w sprawach nadania stopnia i tytułu naukowego. Studium z prawa administracyjnego procesowego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019.
- Ślebzak K.**, *Jednotematyczny cykl publikacji jako przesłanka nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych*, *Państwo i Prawo* 2013/7, s. 31–40.
- Tarno J.P.**, *Rola odpowiedniego stosowania przepisów k.p.a. w postępowaniach w sprawach stopni naukowych (wybrane zagadnienia)*, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego* 2011/6, s. 18–35.

Strony internetowe

<https://sjp.pwn.pl/sjp/cykl;2553958.html>; stan na 20.08.2019 r.

Mateusz RADAJEWSKI

**GRANTING THE DEGREE OF DOCTOR HABILITATED IN LIGHT OF THE LAW
ON HIGHER EDUCATION AND SCIENCE****Abstract**

Background: The subject of this analysis are the legal regulations laid down in the Law on Higher Education and Science concerning the granting the degree of doctor habilitated. The article is devoted to the following specific issues: the habilitation entity, the conditions for conferring a doctor habilitated degree, and procedural issues. With regard to these conditions, the following conditions have been examined in detail: possession of a doctoral degree; having made of a significant contribution to the development of a particular discipline; demonstration of significant scientific activity in more than one institution; a positive evaluation of the habilitation colloquium. Exploring the subject of a doctor habilitated degree is justified by the modifications which, compared to the previous legal situation, were introduced by the legislator in relation to it.

Research purpose: The main objective of the research is to reconstruct the normative content of the most important regulations concerning the granting of the doctor habilitated degree as provided by the Law on Higher Education and Science. This makes it possible to determine the extent to which the rules on the granting of this scientific degree have been modified in relation to the pre-existing legal status.

Methods: The studies carried out are basic studies and employ the dogmatic method. The research material primarily consisted of the relevant provisions of the Law on Higher Education

and Science, as well as the case-law of administrative courts and the views of representatives of the doctrine.

Conclusions: The analyses carried out revealed that the current rules on the granting the degree of doctor habilitated degree are essentially related to solutions already established in the Polish academic tradition. The fundamental changes include the possibility of taking into account the achievements obtained before the doctoral degree, as well as the restoration of the habilitation colloquium. The article also notes the non-compliance of the regulation's restrictions on the re-application for a doctor habilitated degree with the Constitution of the Republic of Poland.

Keywords: habilitation, habilitation commission, habilitation colloquium, entities conferring the degree of doctor habilitated, Council of Scientific Excellence.